

این نوشته را تقدیم می‌کنم به خانواده‌ام؛
مادری که باشیره پاک جاننش و پدری
که با لقمه حلالش من را شایسته حضور
در حوزه ساختند و هم‌سرم که با عمل
به کریمه ﴿لَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ﴾ من را در
کسوت طلبگی پذیرفت و تلاش کرد تا
مصدق ﴿ثُمَّ اسْتَقَامُوا﴾ باشد.

سخن‌آغازین

با همه دشواری‌ها و ظرافت‌هایش، شیرین‌ترین کار عالم «تربیت» است و مهم‌ترین بستر تربیت، «خانواده». خانواده اگر «خانواده» باشد، تربیت شیرین می‌شود و طبیعی. همان‌طور که ما نفس می‌کشیم، در خانواده هم تربیت می‌شویم؛ بی‌آنکه به آن فکر کنیم و بدانیم چه می‌شود.

مرکز «احیاء اندیشه و سیره علوی» مجموعه‌ای است مردم‌نهاد و خدمت‌گزار در کارهای خیر. تمرکز این مرکز بر تربیت و تعلیم است، آن‌هم با رویکرد اسلامی و عقلانی و با محوریت زیربنایی‌ترین نهاد تربیت، یعنی خانواده.

وجهه همت ما مهارت‌آموزی به خانواده‌هاست و مایه حرکت ما استفاده هوشمندانه از ابزارهای حمایتی؛ از این رو، طرح «مهرستان» را پایه‌ریزی کردیم تا در پیمودن این مسیر مقدس، بتوانیم منظم و هدفمند و برنامه‌دار پیش برویم. «مهرستان» فقط مخفف «محصولات هنری رسانه‌ای» نیست، بلکه اسم مکانی است برای آموختن مهرورزی در خانه و گرمابخشی به کانون خانواده.

ابزار ما در این راه پرفراز و بی‌نشیب چیست؟ از بین همه راه‌های ممکن، با «یار مهربان» به یاری خانواده‌ها آمده‌ایم؛ با همان آشنای پرسخاوتی که صدها نسل بشر را معلم و ار پرورده و فروتنانه با ذهن و ضمیرشان درهم تنیده است.

در انتقال آن‌ها. انتظارمان تا بدان حد است که معادل و مشابهی برای آن آثار، بر اساس رویکرد انتخاب‌شده، برای انسان عصر حاضر به ویژه نسل جوان وجود نداشته باشد. در این راستا و برای دستیابی به گنجینه اطلاعات جامع در این موضوع، طرح «اطلس سواد خانواده» در دست تدوین است.

۴. فارغ از شهرت اسمی افراد، از نویسندگانی دعوت به همکاری کردیم که نه تنها از استانداردهای تعریف‌شده در طرح برخوردار باشند، بلکه توصیه‌های نکته‌سنجانه و موشکافانه درباره موضوع مدنظر را در انبان دانش و تجربه خویش انباشته باشند؛ البته از قلم جوان‌ترهای خوش‌آتیه نیز غافل نماندیم.

۵. غنای زیربنا و کیفیت روبنای «مهرستان» چنین اقتضا می‌کرد که متخصصان ممتاز در حوزه‌های مختلف را در زنجیره تولید مشارکت دهیم: بهره‌مندی از اطلاعات طرح جامع اطلس خانواده و هیئت علمی بصیر برای انتخاب موضوع و نویسندگان، ارزیابان کاربلد و انتخاب افراد زیادی از میان جامعه مخاطب هر یک از کتاب‌ها برای ارزیابی آثار رسیده بر اساس شاخص‌های تعریف‌شده، هنرمندان طبع‌شناس برای یافتن نام کتاب‌ها، ویراستاران فعال‌ترین نهاد ویرایشی ایران، طراحان و صفحه‌آرهای خوش‌قریحه، نمونه‌خوانی چندباره آثار به منظور اصلاح ایرادهای احتمالی در مراحل پایانی، نیروهای متخصص در صنعت چاپ، چاپخانه‌های کارگشته و مجهز، فعالان حرفه‌ای در تبلیغ و اطلاع‌رسانی و مدیریت فروش، متفکران دلسوز برای انگیزه‌آفرینی و امکان‌سازی برای مطالعه کتاب و....

۶. گوشه چشمی هم داریم به میراث مکتوب گران‌بهای گذشتگان با موضوع خانواده، از راه بازآفرینی و بازنویسی آن‌ها متناسب با نیازها و اقتضائات انسان

معاصر، تا عطر نام و یادشان و خوشه چینی از خرمن معرفتشان، ذائقه مشتاقان را پُر حلاوت کند.

۷. درست است که این طرح برای امکان تداوم بلند مدتش، باید از نظر منابع مالی مستقل و خودگردان باشد، اما به پشتوانه خیراندیشانی که چراغ این راه را روشن کرده‌اند، کاملاً غیرانتفاعی خواهد ماند و عوایدی را که احتمالاً به دست می‌آید، در فرایند تولید و ترویج آثار فاخر فرهنگی بازهزینه می‌کنیم. به این موضوع، در طرح مصوب و تمامی قراردادها تصریح شده است.

۸. بزرگ‌ترین معضل امروز ما در حوزه کتاب و کتاب‌خوانی، نبودن آثار فاخر و مناسب نیست؛ بلکه ضعیف بودن فرهنگ مطالعه در بین اقشار جامعه به ویژه خانواده‌هاست. پیکان تمامی فعالیت‌هایمان تنها به این سمت نشانه می‌رود که این آثار خوانده شوند و تراز مهارتی خانواده‌ها را در زندگی افزایش دهند. به همین منظور، طرح «مطالعه آثار» با توجه به راهبردهای عملی در بستر خانواده، تهیه شده و در حال پیگیری است.

۹. توجه داریم که بی‌اعتنایی به ابزارهای غیرکتابی، راهبرد درستی نیست: تولید کتاب‌های صوتی، محصولات تصویری، نرم‌افزارهای رایانه‌ای و تلفن همراه، حضور در شبکه‌های مجازی و اینترنتی، ترجمه آثار و... نیز مدنظر خواهد بود.

۱۰. برای تنومند شدن این نهال نوپا، نظارت مستمر و ارزیابی همه‌جانبه نیاز است. از ابتدا تا انتهای این طرح، بازخوردگیری و اصلاح مناسب و به موقع مشکلات احتمالی در دستور کار خواهد بود.

۱۱. طرح‌ها و برنامه‌های موفق دیگر فعالان در این عرصه‌ها را برای الگوگیری و مقایسه، رصد کرده و می‌کنیم. خود نیز یافته‌ها و برساخته‌هایمان را حاضرییم

به رایگان پیشکشِ رهروان این وادی کرانه‌نابردار کنیم تا ضمن هم‌افزایی در بینش‌ها و دانش‌ها، بتوانیم با موج‌آفرینی، خیراندیشان فرهنگی را متقاعد کنیم که پا به این عرصه بگذارند.

آنچه خواندید، همهٔ حرف‌هایی نبود که گفتنی بود؛ به قدر دقیقه‌های چندین سال، حرف و تجربه و خاطره و نکته هست؛ اما نباید و نشاید که سخن‌آغازین را به درازا بکشیم. فقط اینکه حساسیت موضوع و فرهیختگی خواننده، به ما انگیزه می‌دهد که بارها و بارها درون مایه، قالب، مراحل تولید و توزیع را بازبینی کنیم تا اثری فاخر و ارزشمند را تقدیم نگاه و نگرش بلند شما گرامیان نماییم و مشتاقانه منتظریم تا با دریافت دیدگاه‌های شما سروران عزیز به آدرس mehr@mehrestan.ir بیش از پیش مرهون مهربانی‌هایتان گردیم.

بر آستان جانانی سرِ سپاس فرود می‌آوریم که توفیق، رفیق طریقمان کرد تا دورهٔ امانت داده شده در مزرعهٔ دنیا را به خوشه‌چینی از خرمن ارباب و اصحاب فرهنگ و اندیشه بگذرانیم و آنگاه با لطفی دوچندان، ما را و امدار فضل بی‌کرانش کرد تا در طرح پربرکت «**مهرستان**» بتوانیم بابت تولید و ترویج محصولات فرهنگی و تربیتی، مدال افتخار بر گردن بیاویزیم. آری، «تربیت و تعلیم» هدف اصلی آمدن پیامبران و جان مایهٔ کتاب‌های آسمانی بوده است: «**يُزَكِّيهِمْ وَيَعْلَمُهُمْ**» و ما نیز به راه‌پیمایی و نفس‌کشیدن در این وادی مفتخریم. از تک‌به‌تک سروران ارجمندی که ذره‌پروری کردند و گام‌به‌گام مسیر را هم‌شانهٔ ما شدند، به رسم ادب، خاضعانه سپاسگزاریم.

عیشتان مدام، ایام به‌کام، عزت مستدام
مرکز احیاء اندیشه و سیرهٔ علوی

مقدمه	۱۹
بخش اول: دوران تصمیم‌گیری و ورود به حوزه	۲۱
فصل اول: کمک به تصمیم‌گیری	۲۵
زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری	۲۵
پیشگیری از تصمیم نسنجیده	۳۱
۱. تصمیم‌های احساسی	۳۱
۲. جوگیری	۳۳
۳. انگیزه‌های مادی	۳۴
۴. مهلت‌گرفتن برای سربازی	۳۴
۵. اهداف سیاسی	۳۵
آینده‌نگری	۳۵
۱. آینده شغلی	۳۶
۲. مدت زمان تحصیل	۳۷
۳. مشکلات اقتصادی	۴۱
۴. برخوردهای مثبت و منفی مردم	۴۳
ملموس‌سازی	۴۵
۱. بازدید از مدارس علمیه	۴۵
۲. صحبت با طلاب موفق و ناموفق	۴۶
رفع موانع و شبهات	۴۶
تقویت قدرت تصمیم‌گیری	۴۷
کمک به انتخاب محل تحصیل	۴۸
فصل دوم: آرامش بخشی	۵۱

اعلام حمایت مالی	۵۱
اعلام پشتیبانی فکری	۵۲
ابراز محبت بیشتر	۵۳
دعای ویژه	۵۳
اعلام همراهی و همکاری	۵۴
فصل سوم: امتحان، مصاحبه و تحقیقات	۵۶
کمک به آماده شدن برای امتحان	۵۶
زمینه سازی محیط مناسب برای مطالعه	۵۶
کمک درسی	۵۷
مصاحبه	۵۷
خواهران طلبه	۵۸

بخش دوم: برخورد خانواده با طلبه در دوران تحصیل

فصل اول: دوران آزمایشی	۶۳
ویژگی های دوره آزمایشی	۶۳
دوران اختبار و تثبیت تابستانی	۶۳
دوران آزمایشی سه ماهه	۶۵
فصل دوم: دوران مدرسه (پایه ۱ تا ۶)	۶۷
بیان ویژگی های این دوره	۶۷
میزان حضور در مدرسه	۶۸
ساعت درس، مباحثه و مطالعه	۶۹
سختی های ویژه دوران حجره نشینی	۶۹
نبود امکان اشتغال و درآمدزایی	۷۱
آشنایی با شرایط مدرسه و رعایت مقررات	۷۴
ظواهر طلبگی	۷۵
آماده سازی محیط خانه برای رشد علمی	۷۷
تقسیم کار منزل و کارهای خارج از منزل	۷۸
تنظیم برنامه های داخل منزل با ساعت مطالعه	۷۹
تنظیم صله رحم و تفریح با برنامه درسی	۸۱
فراهم کردن زمینه های معنوی و اخلاقی	۸۲